

Dorota Czajkowska

"Śladami zbrodni. Przewodnik po miejscach represji komunistycznych lat 1944-1956", Warszawa 2012 : [recenzja]

Przegląd Historyczno-Wojskowy 16 (67)/2 (252), 219

2015

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Książkę, wydaną w twardej oprawie z obwolutą, tworzy 10 ułożonych chronologicznie rozdziałów, uzupełnionych przedmową, wstępem, a także tabelami zawierającymi szczegółowe informacje o wszystkich aspektach służby wojskowej Marseille'a.

Autorzy książki: Collin Heaton, były żołnierz, profesor historii wojskowości, i Anne Marie Lewis, specjalistka w zakresie stosunków międzynarodowych, wykonali ogromną pracę. Wykorzystali nie tylko dokumenty źródłowe, ale też uzyskali sporo unikatowych, niekiedy sensacyjnych informacji od osób, które znały Marseille'a.

Śladami zbrodni. Przewodnik po miejscach represji komunistycznych lat 1944–1956, IPN, Warszawa 2012, 632 s.

Powstała pod redakcją naukową Tomasza Łabuszewskiego książka jest owocem pracy 30 historyków z 11 oddziałów IPN. Ta obszerna publikacja przedstawia 210 z ponad 500 obiektów dotychczas skatalogowanych w ramach ogólnopolskiego projektu badawczego „Śladami zbrodni”, który był również adresowany do uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Zgromadzony materiał ukazuje rozmiar zbrodni dokonanych przez komunistycznych oprawców z powiatowych i wojewódzkich Urzędów Bezpieczeństwa Publicznego, NKWD, NKGB, Milicji Obywatelskiej, Korpusu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i bojówek PPR. Identyfikuje miejsca tych zbrodni: siedziby organów sowieckich, tajnych i jawnych ośrodków, więzienia, areszty, obozy pracy, obozy etapowe i filtracyjne, miejsca uwięzienia nieletnich, a także tajne miejsca pochówków zamordowanych polskich patriotów. W albumie, oprócz zdjęć samych budynków i ich wnętrz, znalazły się także fotografie poruszających napisów wydrapanych na ścianach piwnic przez więźniów. Pomieszczone są też życiorysy i wstrząsające wspomnienia więźniów torturowanych i mordowanych, opatrzone fotografiami biogramy ich oprawców oraz dokumenty obrazujące metody i skalę działania aparatu bezpieczeństwa.

Publikację zrecenzował Andrzej Kunert, historyk, sekretarz Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa. Przedmowę zamieścił prezes IPN Łukasz Kamiński, a wstępem opatrzył Tomasz Łabuszewski. Według szacunków tego ostatniego, ogólna liczba ofiar zbrodni komunistycznych w omawianej dekadzie może sięgać nawet 50 tys. zmarłych i zamordowanych. Album zawiera indeks obiektów oraz 2 mapy z podziałem administracyjnym Polski w 1946 i w 1956 r.

Polska jest jedynym w postkomunistycznej Europie krajem, który nie ma muzeum ofiar zbrodni komunistycznych. Tym większa więc zasługa wszystkich tych, którzy przyczynili się do powstania tego albumu, stanowi on bowiem trwały pomnik ofiar tych zbrodni. Upamiętnia też niejednokrotnie zapomniane miejsca ich męczeństwa.